

МОВЛЕННЯ ДИТИНИ

**Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти
(нова редакція)**

*Наталія ГАВРИШ, д-р пед. наук, професор,
головна наукова співробітниця лабораторії дошкільної освіти і виховання,
Інститут проблем виховання НАПН України*

У змісті інваріантної частини Державного стандарту освітній напрям “Мовлення дитини” займає особливе місце з огляду на роль мови і мовлення в житті людини. Розглянемо детальніше зміст напрямку, а також окреслені в БКДО умови, засоби і способи його реалізації разом зі спів-авторкою документа.

ЧИТАЙТЕ У СТАТТІ

- ✓ Пріоритетні завдання освітнього напрямку “Мовлення дитини”.
- ✓ Провідні види діяльності, методи, прийоми та засоби формування мовленнєвої компетентності дошкільників.
- ✓ Позиція дорослого у спілкуванні з дитиною.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

Розвиток мовлення дитини в новій редакції Базового компонента дошкільної освіти справедливо подано як один з основних освітніх напрямів. Причому акцент зроблено не на розв’язанні окремих завдань, а на цілісному підході до формування *мовленнєвої компетентності* (в єдності всіх її складових) як одного з ключових критеріїв і водночас вагомої умови становлення *мовленнєвої особистості* дошкільника.

У новій редакції БКДО **мовленнєву компетентність** визначено як *здатність дитини продукувати свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів*.

Такий підхід відповідає сучасним тенденціям у вітчизняній дошкільній лінгводидактиці, яка пріоритетним завданням визначає виховання, починаючи з перших років життя, людини, здатної

творчо і доречно використовувати засоби мови та мовлення в різних життєвих ситуаціях, зокрема презентувати себе, взаємодіяти з іншими, реалізувати свої потреби і наміри. Такий підхід поєднує в собі навчання мови і розвиток мовленнєвих умінь та навичок, але чітко визначає особистісні пріоритети як мету і результат.

Нині на перший план виступає власний комунікативно-мовленнєвий досвід дитини, активна практика самостійного і свідомого розв’язання ситуативних мовленнєвих завдань, а не лише наслідування зразка й відпрацювання окремих умінь.

Педагогам і батькам важливо усвідомити, що розвиток мовлення дитини відбувається не лише через наслідування мовлення інших людей, а й завдяки *активній мовленнєвій практиці*, накопиченню власного досвіду адекватного використання мовлення в різних життєвих ситуаціях. Тож маємо забезпечити дошкільнику можливості для такої практики повсякчас, чому сприятиме *діалоговий формат* його міжособистісної взаємодії з педагогом і однолітками.

У Державному стандарті наголошується на взаємопов’язаності та взаємозалежності всіх складників мовленнєвої компетентності: *фонетичного, лексичного, граматичного, діалогічного, монологічного*. Формування відповідних умінь має втілюватись у різних формах і видах мовленнєвої комунікації. Нехтування будь-яким із них може ускладнити становлення мовленнєвої компетентності.

Отже, лише *комплексний підхід* до реалізації всіх завдань мовленнєвого розвитку дає змогу

якість освіти

розвиток мовлення

успішно реалізувати мету цього освітнього напрямку. А комунікативна спрямованість роботи з розвитку мовлення надає дітям можливість спілкування, здобуття інформації та обміну нею, що надзвичайно важливо для успішної соціалізації.

ЯКІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРІОРИТЕТНІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ?

З огляду на пріоритетність проголошеного в оновленому варіанті БКДО діяльного підходу формування мовленнєвої компетентності дошкільників, як і інших, відбувається в різних видах діяльності. Серед них важливе місце відводиться навчально-мовленнєвій.

✓ **Навчально-мовленнєва діяльність** реалізується на спеціально організованих заняттях із розвитку мовлення (індивідуальних, підгрупових та загальногрупових). Її мета — цілеспрямоване формування фонетичних, лексичних і граматичних умінь, необхідних для повноцінного спілкування та складання різних типів зв'язних висловлювань (опису, повідомлення, міркування, пояснення, доведення тощо), які важко сформувати за межами спеціального заняття. У навчально-мовленнєвій діяльності мова та мовлення для дітей є не лише інструментом пізнання і спілкування, а й предметом спостереження, елементарного дослідження, вправлення.

Проте життя дитини наповнене різними видами діяльності, у процесі яких вона здобуває певні знання, відбувається її психічний розвиток, передусім мовленнєвий.

Маємо виводити мовленнєву роботу за межі занять з розвитку мовлення, забезпечувати діалоговий формат усіх видів активності дошкільнят, змінивши характер мовленнєвої взаємодії з **говоріння дітям на розмову з ними.**

Мовлення є стрижнем усіх інших видів діяльності (ігрової, господарсько-побутової, пізнавальної, пошукової, музичної, образотворчої, літературної, рухової тощо), утворюючи в єдності з кожним із них макродіяльність, у якій дитина використовує мову та мовлення для розв'язання величезної кількості різноманітних завдань: формування задуму, планування і структурування дій, забезпечення міжособистісної взаємодії, контролю та корекції проміжних і загальних результатів... Тож що ширшим буде коло видів діяльності дитини, то більше можливостей для досягнення свободи і впевненості у своїй мовленнєвій діяльності вона матиме. Найбільш ефективними для розвитку

**Старанно вчусь я говорити,
Щоб заявить про себе світу!**

(Фото надане авторкою)

мовлення є такі види діяльності як мовленнєво-ігрова, комунікативно-мовленнєва, художньо-мовленнєва.

✓ **Мовленнєво-ігрова діяльність** передбачає використання дітьми набутих раніше знань, мовленнєвих умінь та навичок у нових зв'язках і обставинах. Ігрова діяльність у дошкільному дитинстві є провідною і ґрунтується виключно на інтересі малят до гри, її правил і дій. Мовленнєво-ігрова діяльність спрямована передусім на розвиток і вдосконалення мовлення дітей. Вона охоплює мовленнєвий зміст і забезпечує супровід дидактичних, народних, рухливих ігор із текстами та діалогами, ігрові вправи, сюрпризи, забавки, ігрові ситуації спілкування, у яких дитина виступає в ролі активного мовця.

У процесі гри дитина не помічає навчального процесу, легко запам'ятовує нові слова, описує свої дії, що сприяє опануванню мовлення. У дитячих іграх яскраво відображається взаємозв'язок національної культури народу і його мови, єдність пізнання, спілкування і діяльності малят, що є сутністю цього виду діяльності.

Для розгортання мовленнєво-ігрової діяльності необхідні сформовані уявлення про побудову ігрового сюжету, різноманітні ігрові дії з предметами, засвоєні мовленнєві вміння і навички. Саме в ігровій діяльності яскраво проявляється образність діалогічного мовлення, у якому поєднуються мовні й немовні засоби виразності.

Використання в ігрових ситуаціях зв'язних висловлювань (монологів) розвиває емоційно-чуттєву сферу дітей і водночас максимально активізує їхнє мовлення. Дошкільники не лише

маніпулюють іграшками, а й пояснюють, що саме вони роблять. Без пояснень, які надають новий зміст предметам та діям і завжди комусь адресовані, неможливе ні осмислення ролей, ні освоєння умовного простору гри. Без домовленості та взаємного розуміння гра розпадається. У грі між дітьми встановлюється надзвичайно насичений мовленнєвий зв'язок, що може виходити за межі конкретних ситуацій.

Важливо відокремлювати ігровий метод навчання (гра як засіб стимулювання активності дітей в інших видах діяльності) від ігрової діяльності (гра заради гри). У грі як методі результат ігрової дії виражається в набутті нових знань та вмінь.

✓ **Комунікативно-мовленнєва діяльність** напряму впливає на формування мовлення дітей, адже відбувається в процесі їх мовленнєвої взаємодії у системах “вихователь — дитина”, “діти — вихователь”, “діти — діти”, “дитина — діти”; забезпечує встановлення і підтримання контактів з іншими мовцями в процесі безпосереднього спілкування (обмін інформацією, досвідом, уміннями, навичками, результатами діяльності).

Комунікативно-мовленнєва діяльність невід’ємна від ігрової, художньої, пізнавальної, дослідницької та інших, у яких постійно виникають ситуації, що потребують емоційного та мовленнєвого реагування, прийняття певної ролі. Залучення дитини до різних форм комунікації (звернення, привернення уваги до себе чи до чогось іншого, формулювання запитання, відповідь на запитання, прохання, зауваження, пропозиція, відмова, подяка, передбачення тощо) залежить від мети, змісту, засобів діяльності.

✓ **Художньо-мовленнєва діяльність** дітей дошкільного віку охоплює широкий спектр дій художнього спрямування, стрижнем яких є мовлення. По-перше, цим терміном позначають специфічний вид діяльності, пов’язаний зі сприйманням, розумінням, відтворенням дітьми змісту художніх творів у різних видах ігор і театралізованих дійствах. Водночас це мистецько-творча діяльність (музична, образотворча, театралізація малих літературних творів), яка супроводжується образним мовленням.

Розрізняють такі види художньо-мовленнєвої діяльності: літературно-мовленнєва, образотворчо-мовленнєва, музично-мовленнєва, театралізовано-мовленнєва. Стрижнем, що поєднує мовлення з названими видами діяльності, є **художні образи**, які діти сприймають у процесі ознайомлення з творами мистецтва й відтворюють у різних видах продуктивної діяльності. Словесний образ, тобто образ, народжений

у слові, не просто повідомляє про ті чи інші факти, події, явища життя, а зображує їх емоційно, примушує “бачити” притаманний їм зміст.

СПЕЦИФІКА ЗАНЯТЬ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

Провідною формою навчання дітей рідної мови та розвитку мовлення були і залишаються **заняття** різних видів і типів як спрямоване активізаційне спілкування. Водночас варто наголосити, що оновлення мети і змісту дошкільної освіти вимагає *оновлення способів реалізації цього змісту* (моделей, характеру, стилю мовленнєвої взаємодії педагога з дітьми), спрямування на особистісну доміную освітнього процесу, зокрема і під час проведення занять з розвитку мовлення.

Надання пріоритету інтерактивним методам навчання допоможе педагогам будувати мовленнєву взаємодію з дітьми як із рівноправними партнерами, співрозмовниками.

Залучення дітей у процес *активної комунікації* — розмірковування, вибору, доведення — перетворює їх із пасивних слухачів на активних діячів, учасників, які мають особистий інтерес до того, що відбувається, визначають власні смисли, висловлюють самостійні думки, оцінки, передбачення тощо. Різні види активності сприяють активізації різних функцій мовлення дітей (інформативної, комунікативної, регулятивної, пізнавальної та ін.), розвитку звукового, лексичного та граматичного аспектів мовлення дошкільнят.

В основу занять з розвитку мовлення можуть бути покладені *робота з дидактичною наочністю* (сюжетні картини, дидактичні картинки, предмети, іграшки тощо), *з літературними текстами* (різні варіанти сторітелінгу), *реалізація мініпроектів, пізнавальні діалоги, квести та інші ігри проблемно-пошукового характеру* (геокешинг тощо).

Ефективність занять із розвитку мовлення забезпечується підтриманням діалогового формату, що вимагає від педагога вміння і звички слухати дітей, готовності не гасити їхню мовленнєву ініціативу своєю надмірною активністю і досвідченістю, а непомітно підтримувати найменші спроби малят вступити в розмову, висловитися.

Специфікою занять із розвитку мовлення є те, що активність дітей на них проявляється у сфері розумової діяльності. Тож завдання педагога — формувати у вихованців навички організованої суспільної мовленнєвої поведінки: уміння слухати інших, висловлюватися, коли запитують, слухати і розуміти мовлення, звернене до всіх.

ЯКІ МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ЗАСТОСОВУВАТИ?

Ефективними методами роботи з розвитку мовлення дітей залишаються *спостереження, екскурсії, дидактичні ігри, бесіда за змістом картини і розповідання за картиною; читання літературних творів із подальшим їх літературно-художнім аналізом, мовленнєві завдання і вправи на основі дидактичної наочності* тощо.

Змінилися не стільки методи, скільки способи їх використання, позиції педагога і дітей: перевага має віддаватися творчим мовленнєвим завданням і вправам, реалізації принципу багатоваріантності у процесі їх виконання.

Зупинимось детальніше на деяких методах та прийомах.

✓ **Полілог** — проблемна, не репродуктивна бесіда (в репродуктивній бесіді відповіді майже на всі запитання, які ставить педагог, дітям уже відомі, вони виявляють лише, наскільки діти засвоїли навчальний матеріал), спільний пошук відповідей на проблемні запитання у процесі обговорення. У репродуктивній бесіді (основній традиційній формі діалогу з дітьми в дошкільному закладі) вихователь — ведучий, у полілозі — режисер.

У полілозі кожен має право висловлювати свою точку зору, навіть якщо вона не збігається із загальною. Будь-яка відповідь приймається як можливий варіант розв'язання проблеми. Вихователь як авторитетна особа може висловити наприкінці розмови свою аргументовану позицію, залишивши дітям право вибору: залишитися при своїй думці чи прислухатись до більш досвідченої людини. Часто діти вибирають останнє, але тепер це вже не нав'язана ззовні думка, а їхнє власне рішення.

Таким чином, полілог — один із методів розвитку мовлення дітей у процесі пізнавальної діяльності. Важливою організаційною умовою полілогу є спілкування "очі в очі", тобто розміщення по колу, на одному рівні з дорослим, що створює атмосферу ширості та залученості кожного.

✓ **Вправи** — багаторазове повторення дітьми мовленнєвих дій. За характером вони можуть бути: *імітаційні* (повторення складного слова для запам'ятовування чи звука для оволодіння вимовою), *конструктивні* (вправління в оволодінні розумовою дією: добір узагальнювальних слів до групи прикметників чи іменників, протилежного за значенням слова до поданого тощо), *творчі* (використання засвоєних способів у нових умовах, наприклад, самостійна

**Наш діалог цілком таємний —
Комунікація приємна.**

(ЗДО №387, м. Київ)

постановка запитань у бесіді), *ігрові* (вправління дітей у зв'язному мовленні шляхом створення уявної ігрової ситуації, як-от відкриття крамниці іграшок).

✓ **Структурно-синтаксична схема** — ефективний метод формування навичок розповідання (опису та повідомлення). Його суть полягає в тому, що педагог задає логіку (послідовність, план, "скелет") опису чи повідомлення, допомагаючи дітям із нарощуванням змісту кожної позиції умовного плану.

Схема складається зі *стимульних слів* (їх пропонує дорослий) та *слів-реакцій* (промовляють діти). Дошкільнятам складно тримати в голові логіку оповіді, а завдяки допомозі дорослого вони можуть відчути себе успішними оповідачами.

Нерідко на початкових етапах навчання складання розповіді відбувається колективно. Діти емоційно заряджають одне одного, підтримують, доповнюють, розвивають сюжет, отримують задоволення від мовленнєвої діяльності, набувають упевненості у своїх силах. І навіть ті, хто не промовив ні слова, чують численні варіанти і засвоюють їх.

✓ **Розповідання командами** — ще один ефективний метод навчання розповідання чи переказу. Вихователька пропонує дітям об'єднатися в команди, домовитися, хто почне, продовжуватиме, закінчить розповідь. На перших порах можна допомогти їм розподілити між собою частини оповіді. За такого способу організації роботи кожен має уважно слухати своїх товаришів, щоби вчасно вступити, кожен переживає не тільки за власний успіх, а й за успіх усієї команди. Тож цей метод, окрім безумовного

позитивного впливу на формування мовленнєвих умінь, сприяє також розвитку дружніх стосунків між однолітками. Командний метод доцільно використовувати і в інших навчальних ситуаціях, де краще діяти разом.

✓ **Інтерв'ювання.** Цінність цього методу полягає в можливості налагодити і збагатити комунікацію між батьками й дітьми. Він спрямований передусім на батьків, оскільки відкриває їм внутрішній світ їхніх дітей, формує ставлення до малят як до особистостей. Разом із тим інтерв'ю, у процесі якого дорослий щиро цікавиться думками дитини з різних питань, цінне тим, що спонукає малят до самостійного мислення, формує довіру, відчуття цінності, важливості власної думки, розвиває вміння зрозуміло для слухача формулювати судження.

Для інтерв'ювання використовують запитання гуманістичного, соціального спрямування.

Орієнтовні теми для інтерв'ю:

- ♦ “Три бажання на День святого Миколая: чого я побажав / побажала собі, своїй родині, дитячому садочку”;
- ♦ “Дорослі й діти: чим вони відрізняються, що в них спільного, що для них найважливіше, про що вони мріють”;
- ♦ “Якби я став / стала квіткою, то якою і чому”;
- ♦ “Я в тата й матері просто скарб, тому що...”;
- ♦ “Чи потрібні війни на землі? Чому люди воюють?”;
- ♦ “Самопрезентація — найголовніше про мене” тощо.

Не менш важливими є **методичні прийоми** розвитку мовлення: *мовленнєвий зразок, запитання, пояснення, вказівка, суміжне мовлення (вихователь починає фразу, а дитина її продовжує і закінчує), оцінювання дитячого мовлення.*

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Високий рівень мовленнєвої активності дітей на заняттях забезпечується доцільно дібраними засобами стимулювання мовлення.

Дидактична наочність у різних її формах — картини і картинки, плакати, схеми, інтелектуальні карти, коректурні таблиці, ілюстрації, листівки тощо — завжди була і залишається одним з найголовніших засобів навчання й виховання дітей дошкільного віку. Адже вона дає змогу максимально наблизити величезний природний і соціальний світ до дитини, сформулювати в неї важливі знання та уявлення з різних галузей людського життя.

Плакати, як і **сюжетні картини**, — потужний засіб, основа пізнавального діалогу, що може стати важливим елементом не лише заняття з розвитку мовлення, проєктної діяльності, інтегрованих занять, проживання тематичного дня, початку екскурсії тощо. Зазвичай сюжетна картина “працює” на заняттях, тобто протягом короткого часу. Плакати багатоаспектні й вимагають значно більше часу для сприйняття та обговорення (діти повинні мати можливість підходити до них, розглядати, комунікувати з однолітками щодо зображеного).

Традиційний алгоритм роботи із сюжетними картинками та плакатами — сприйняття їх у загальногруповому форматі, зразок розповіді вихователя та багаторазове відтворення його дітьми. Педагог може залучити дітей до складання розповіді в індивідуальному порядку чи командою в будь-який зручний час, навіть поза заняттями. Причому діти самі можуть обирати ту частину зображення, про яку вони хотіли б розповісти за незначної допомоги і підтримки дорослого.

Інтелектуальна карта є по суті структурно-логічною схемою, у якій в радіальній формі відображені зв'язки ключового поняття, розташованого в центрі, з іншими поняттями теми (проблеми), що разом складають нерозривну єдність.

Складання карти дає змогу не лише збагачувати словниковий запас дітей, а й систематизувати його, сприяти розумінню значення слів. Інтелектуальна карта дає змогу майже на кожне поняття дивитися крізь призму його системних зв'язків, які стають наочними, очевидними. Така карта складається за активної участі дітей на їхніх очах. Вони охоче її коментують, долучаються до її вдосконалення, доповнення в різних формах життєдіяльності. Тож процес спільного з дітьми складання карти є засобом активізації мовленнєвого розвитку, комунікативної взаємодії.

Коректурні таблиці являють собою інформаційно-ігрове поле з різною кількістю клітинок (від 9 до 25), заповнених предметними картинками (цифрами або буквами чи цифрами і буквами, символами або знаками). Картинки можуть бути тематично дібрані чи змішані за змістом. Кожна клітинка має у верхньому куті номер, а під зображенням — записане слово, що його пояснює. Це дає змогу використовувати коректурні таблиці не лише для реалізації численних пізнавальних, інтелектуальних, мовленнєвих завдань (фонетичних, лексичних, граматичних, мовленнєво-творчих), а й для формування в дошкільників пізнавальних умінь у різних сферах пізнання, закріплення навичок орієнтування в просторі (перед, за, між, вище, нижче тощо), розвитку уваги та спостережливості.

Назва таблиць дуже промовиста. Адже їхнє завдання — коригувати сприйняття об'єктів дійсності: діти щоразу розглядають ті самі предмети і явища в новому ракурсі, під іншим кутом зору, звертаючи увагу на їхні особливі якості та відмінності. Крім того, завдяки регулярному використанню коректурних таблиць діти без особливих зусиль привчаються запам'ятовувати, “зчитувати” форму слова, співвідносити його вимову з буквеним вираженням, що надає маллятам упевненості у власних силах, забезпечує в майбутньому добру техніку читання завдяки впізнаванню засвоєних раніше слів.

Формування навички читання і друкування слів за умови використання коректурних таблиць відбувається без жодного тиску з боку дорослого за максимальної залученості дітей в активний процес мислення.

Літературні твори — один із могутніх способів особистісного розвитку дитини, насамперед мовленнєвого. Літературні тексти діти можуть сприймати по-різному: як джерело інформації, забаву, інтелектуальне завдання, витвір мистецтва, повчальну соціальну ситуацію, моральне правило, дотримання якого є обов'язковим для всіх, ігровий сюжет, джерело й стимул до творчості.

В освітньому середовищі дошкільного закладу здавна використовувались різноманітні форми організованого і неорганізованого ознайомлення дітей з літературою. Традиційно найпоширенішими формами ознайомлення малят із літературними та фольклорними творами в дошкільному закладі були *заняття з художнього читання і розповідання чи заучування віршів напам'ять з обговоренням і відтворенням змісту*.

Сучасна методика ознайомлення з художньою літературою передбачає більш мобільні, *різноманітні способи презентування, осмислення й проживання дітьми літературних творів* залежно від жанрових особливостей текстів, їх змістової, ідейної спрямованості, націленості дошкільнят на ті чи інші аспекти їхньої взаємодії.

ПОЗИЦІЯ І ДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ

Позиція дорослого в діалоговій взаємодії з дитиною — важливий чинник набуття дошкільником мовленнєвої компетентності.

Щоб позиція педагога сприяла мовленнєвому розвитку дітей, він має мінімізувати власні монологи і створити умови для активної мовленнєвої практики своїх вихованців.

Важливо не тільки використовувати запитання, які стимулюють розумову діяльність дітей, а й формулювати їх таким чином, щоб

підтримувати високий рівень інтелектуально-мовленнєвої діяльності всієї групи.

Як підтримувати мовленнєву активність дітей

- ◆ Формулюйте запитання таким чином, щоб спонукати дітей до розмірковування (“Які ознаки підказали вам, що на картині зображено початок, а не кінець осені?”), пошуку точної відповіді (“Як гадаєте, яблуком можна пообідати чи заморити черв'ячка?”), зіставлення й свідомого оцінювання кількох варіантів розв'язання мовленнєвого завдання.
- ◆ Адресуйте запитання всім вихованцям.
- ◆ Не звертайтеся кілька разів поспіль до тієї самої дитини.
- ◆ Не зловживайте зауваженнями дисциплінарного характеру.
- ◆ Проводьте заняття спокійно, упевнено, у жвавому темпі, водночас надаючи дітям можливість поміркувати.
- ◆ Залучайте малят до контролю за мовленням тих, хто відповідає (“Чи правильно він сказав?”; “Чи про все вона розповіла?”; “Чи по порядку розповідав?”), до оцінювання відповідей (“Що тобі подобається у відповіді?”).

Важливою умовою успішного формування мовленнєвої компетентності є доцільна зміна видів діяльності, поєднання з мовленнєвими іншими засобів і способів відтворення навчального змісту. Так, віночок / дощик / сніжинку / сонечко можна визначити словесно (що це?), описати, вживаючи засоби образності (який / яка / яке він / вона / воно?), показати за допомогою долоньок, скласти з гудзиків, намалювати тощо. Залучення дітей до активних дій забезпечить і їхню інтелектуально-мовленнєву активність.

Кожне заняття має дарувати дітям задоволення. Досягається це завдяки використанню доступних і цікавих для них прийомів навчання, створенню атмосфери доброзичливості, зацікавленості в найменшому успіху кожного.

У спілкуванні з дітьми належне місце має бути відведене гумору, жартам, прислів'ям, приказкам, загадкам тощо. Щирість почуттів, емоційність, настроїв педагога передаються вихованцям, що підсилює їхній інтерес до навчання, активізує мовлення.

***

Оновлення змісту Базового компонента дошкільної освіти вимагає оновлення підходів до організації освітнього процесу, зокрема до роботи з розвитку мовлення дітей. Педагоги, які вже працюють так, — на шляху до реалізації нових стандартів. ■

ISSN 0321-1401

Дошкільне 3 виховання 2021

Всеукраїнський щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків

**ФОРМУЄМО
МОВЛЕННЄВУ
КОМПЕТЕНТНІСТЬ**

**ВИМОГИ
оновленого
Базового
компонента
дошкільної
освіти**

**СКЛАДАННЯ
РОЗПОВІДІ
за картиною**

**РАНКОВІ
ЗУСТРІЧІ
у квітні**

**СЮЖЕТНО-
РОЛЬОВА
ГРА**

**ФЕТРОВІ
СКОРОМОВКИ**

**У ФОКУСІ:
МОВЛЕННЯ
ДИТИНИ**

**СВЯТО
ВИПУСКУ**